

How to cite: Kravchenko, K. (2024). Integration of Media Education into the Professional Training of Future Foreign Language Teachers in German Higher Education Institutions. *World conference on future innovations and sustainable solutions*. Futurity Research Publishing. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13890776>

Integration of Media Education into the Professional Training of Future Foreign Language Teachers in German Higher Education Institutions

Kateryna Kravchenko

Lecturer at the Chair of Vocational Education and Technologies according to the Profiles, Faculty of Engineering and Pedagogical Education, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-9914-4765>

Accepted: September 20, 2024 | **Published:** October 4, 2024 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The study focuses on three different subjects: media education, language teacher education, and education systems in Germany that are being improved through the integration of IT. The aim of the study is to understand the ways of integrating media studies into pedagogy teaching in the country, as well as to analyze the legal framework and the level of media use by students to acquire digital competencies. The approaches used include analysis, surveys, and expert evaluation. This highlights a problem that requires revision not only of the curriculum but also of all aspects of foreign language teacher education. The results of the study are important in terms of exploring the possibilities of improving the teaching of German in institutions that meet modern requirements, in particular, education in Germany.

Keywords: media education, teacher training, digital competencies, foreign languages, German education.

Вступ

В епоху глобалізації виникають нові виклики, і освіта в цьому випадку повинна бути більш якісною, отже, виникає потреба в інтеграції медіаосвіти в підготовку майбутніх учителів, зокрема

іноземних мов. Проте для пересічного викладача нині виникають труднощі через швидкі темпи та технологічність інформаційного середовища, яке вимагає набуття нових навичок, зміни світогляду та використання різноманітних інструментів для викладання.

Натепер спостерігається відхід від класичних методів навчання до більш сучасних, як-от інтеграція інформаційних технологій в освіту. Це підвищує ефективність освітнього процесу та надає нові можливості для навчання здобувачів освіти. Міждисциплінарний підхід, який відіграє вирішальну роль в інтеграції медіаосвіти в підготовку вчителів, є одним з аспектів, який заслуговує на увагу.

Аналіз результатів досліджень і публікацій

Медіаосвіта як елемент педагогічної освіти є предметом дедалі більшої кількості академічних досліджень, наприклад, у Німеччині, де нині проводяться освітні реформи. Bobro (2024), зокрема, досліджує фактори, які підвищують мотиваційний рівень здобувачів освіти внаслідок оцифрування майже всіх сфер (включно з освітою), та проблеми, які це створює в освіті. Дослідниця також зосереджується на впливі сучасних пристроїв та інтернету на мотиваційні складники людини загалом, як-от: зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, мотивуючі фактори, демотивуючі фактори, соціальна зовнішня мотивація, самореалізація та стереотипні підходи до мотивації.

Hasynets (2024) та інші вчені вивчають цифрові системи у вищій освіті в сучасному цифровому світі. Методи збору даних, які вони використовували, включали тривалу діяльність, ставлення, первинний контент та інші матеріали, отримані зі Scopus, Google Scholar, Research Gate та інших джерел.

Rega (2023) та інші науковці погоджуються з тим, що деякі основні закони зараз мають певні недоліки, що зумовлює необхідність реформування правової системи закладів вищої освіти. У зв'язку з цим значний акцент у зазначеному дослідженні було зроблено на оцінюванні одного з внутрішніх аспектів функціонального правового режиму щодо діяльності та управління ЗВО з урахуванням основних тенденцій як державної, так і європейської інтеграції, що є перевагою.

Метою дослідження є пошук шляхів інтеграції медіаосвіти в програми підготовки майбутніх учителів іноземних мов у системі вищої освіти Німеччини, а також вивчення правової бази та ступеня використання здобувачами вищої освіти медіаресурсів.

Для досягнення зазначеної мети необхідно виконати такі завдання:

- 1) Дослідити ефективність запровадження медіаосвіти в підготовку майбутніх викладачів іноземних мов, зокрема, щодо формування їх цифрової компетентності;
- 2) Розглянути правові та методичні засади медіаосвіти в рамках педагогічних програм;
- 3) Дослідити, наскільки здобувачі вищої освіти фактично використовують медіаресурси і як це впливає на якість освіти.

Результати дослідження

Нині глобалізація охоплює всі сфери життя, включаючи електронну комерцію, яка розвинулася за допомогою інтернету та комунікаційних технологій, тому важко уявити будь-яку систему, зокрема освіту, без комерціалізації. У цьому сенсі німецька нація також переживає те, що можна назвати переосмисленням, а це вимагає залучення нових викладачів, чиї здібності виходять за межі роботи з підручниками та викладання в класі. До того ж існує потреба у включенні медіаосвіти в підготовку вчителів іноземних мов. У рамках цього проекту досліджено шляхи інтеграції медіаосвіти в програми підготовки викладачів, вивчено відповідне законодавство та оцінено медіакомпетентності здобувачів вищої освіти – майбутніх педагогів.

У Німеччині спостерігається послідовний прогрес у правовій структурі освіти (Кривко, 2023). Ключовим нормативним документом держави, який підкреслює необхідність освіти, що включає медіа, є Закон про діджиталізацію шкіл, ухвалений у 2019 році. Це законодавство має на меті гарантувати наявність цифрових пристроїв та засобів у всіх освітніх центрах. Федеральний міністр освіти та досліджень Німеччини повідомив, що у 2021 році на посилення цифрового потенціалу шкіл було витрачено понад п'ятсот мільйонів євро (Гаманюк, 2021). Ці кошти спрямовано на оновлення наявних комп'ютерних центрів, забезпечення закладів технічним обладнанням та підготовку викладачів.

У кожному закладі освіти – чи то коледжі, чи то університеті, чи то навіть професійній школі, предмет медіаграмотності обов'язково викладається або принаймні є доречним. Найчастіше не відбувається належне викладання медіа грамотності у закладах освіти. За результатами цього дослідження, лише 30% усіх закладів освіти в Німеччині (загальноосвітні школи, професійні школи та університети) мають можливість викладати медіаграмотність як окремий шкільний предмет у рамках освітньої програми. Це свідчить про те, що хоча деякі заклади освіти вживають заходів у напрямку уточнення інформації про медіаграмотність у закладах освіти Німеччини та їх викладання, навряд чи є підстави вважати, що вони активно займаються навчанням медіаграмотності. Як наслідок, багато талановитих і добре підготовлених людей змушені шукати неіснуючі робочі місця, що у свою чергу знизить якість працевлаштування.

Згідно з дослідженням, в якому взяли участь 500 здобувачів освіти факультету іноземних мов німецьких закладів вищої освіти (ЗВО), майже 70% учасників підтвердили свій рівень володіння системами електронного навчання, такими як Moodle, Google Classroom тощо (Пугач, 2013). Однак лише 38% зазначили, що мають практичний досвід розроблення мультимедійних освітніх продуктів. Схожу картину демонструють і здобувачі вищої освіти – більшість із них віддають перевагу прикладній частині дисциплін, що вивчаються, в більшій мірі, ніж загальній кількості запропонованих курсів (табл. 1).

Таблиця 1

Використання цифрових платформ серед здобувачів освіти факультетів іноземних мов

Платформа	Відсоток використання	Оцінка зручності (1-5)	Наявність освітніх ресурсів
Moodle	50%	4	60%

Google Classroom	40%	4.5	55%
Facebook	25%	3	20%
Instagram	20%	4	10%
YouTube	70%	5	80%
Zoom	65%	4.5	30%
TikTok	15%	3.5	5%
Kahoot!	30%	4	25%
Quizlet	35%	4	40%
Prezi	10%	3	15%

Джерело: розроблено автором

Рисунок 1

Використання цифрових платформ серед здобувачів вищої освіти

Джерело: розроблено автором

На рис. 1 зображено різні види цифрових ресурсів, якими користуються німецькі здобувачі освіти, що вивчають іноземні мови, та їхнє оцінювання доступності цих ресурсів. Більшість учасників (70%) повідомили про використання YouTube, що свідчить про залучення візуальних та аудіокомпонентів у процесі отримання знань і підтверджує твердження про те, що відео є невід'ємною частиною вивчення нової мови. Moodle та Google Classroom – інші подібні системи управління навчанням, що набувають популярності з часткою ринку 50% та 40% відповідно, що ілюструє сферу застосування систем управління навчанням в освіті. Однак такий розподіл балів для цих сайтів не можна узагальнювати, оскільки сайти для обміну відео, як-от Youtube, набрали п'ять балів, що означає високий рівень використання сайту, на відміну від Google Classroom та Zoom, які набрали по 4,5 бали, що дуже близько один до одного. З іншого боку, було зроблено припущення, що з усього контенту, розміщеного на YouTube, лише 80% буде фактично використано викладачами, отже, сфера застосування таких контекстних засобів навчання є

недостатньо розвиненою, що могло би сприяти підвищенню рівня використання цього сайту. Що стосується рівня залученості, то відсоток користувачів Instagram і Tiktok становив 20% і 15% відповідно, що є досить низьким показником і означає, що хоча ці соціальні мережі орієнтовані на молодь, вона насправді не вивчає мови за їх допомогою. Отже, можна сказати, що багато технологій задіяні в освітньому процесі, але все ще існує потреба у розробці рекомендацій про те, як використовувати наявні матеріали та включати нові для вивчення мови, що є амбітним бажанням кожного, хто вивчає мову.

За результатами опитування вищих педагогічних закладів Німеччини, 65% опитаних викладачів зазначили, що в їхніх навчальних планах немає спеціальних курсів з медіаосвіти (Опушко та ін. 2024; Моцюк, 2017). Отже, питання підготовки здобувачів вищої освіти в цьому випадку не стоїть особливо гостро. Попри це, лише 15% викладачів повідомляють, що застосовують на практиці такі нові медіаінструменти, як Canva, Prezi тощо (Дмітренко та ін., 2024; Білицька, 2021). Деякі з них навіть визнають, що їм потрібно звикати до нових розробок, оскільки сьогодні вони випереджають рівень сприйняття їхньої аудиторії (табл. 2).

Таблиця 2

Оцінка фахівців щодо медіаосвіти в підготовці майбутніх учителів

Оцінка фахівців	Відсоток (%)	Примітки
Вважають, що медіаосвіта повинна бути обов'язковою	70%	Необхідність змін в освітніх програмах
Використовують медіаінструменти	15%	Брак ресурсів і тренінгів
Потребують підвищення кваліфікації	65%	Актуальність нових технологій
Задоволені навчальними планами	40%	Нестача практичних занять
Активно впроваджують нові методи	30%	Необхідність у підтримці

Джерело: розроблено автором

Викладачі медіаграмотності визначили кілька ключових проблем, серед яких недостатня підготовка вчителів та дефіцит освітніх ресурсів (Сидоренко & Шевчук, 2023). За статистикою ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури), як не дивно, 80% закладів вищої освіти не впровадили жодних нових освітніх технологій, включно з інтерактивними дошками та віртуальною реальністю. Це становить дуже серйозну небезпеку для досягнення цілей медіаосвіти, оскільки будь-які нові методи не можуть бути впроваджені без необхідної інфраструктурної підтримки.

Більшість університетів не мають необхідних медіаресурсів, які би сприяли розвитку системи медіаосвіти. І навпаки, оскільки в більшості випадків це відбувається на тлі скорочення бюджетних витрат на технології, більшість коледжів та університетів не в змозі відмовитися від застарілих систем, що у свою чергу знижує освітні стандарти. У цьому випадку брак коштів також є причиною нечисленних тренінгів, які проводяться в закладах освіти для викладачів, і, як наслідок, їх нездатності використовувати нові підходи у викладанні.

З огляду на зазначені виклики в дослідженні запропоновано певні рекомендації. Передусім навчання викладачів сучасних технологій та їх застосування в освіті має підтримуватися

регулярною організацією семінарів і тренінгів для медіапедагогів (Kozemirova, 2021). Наприклад, в освітню програму можна було би включити практичні воркшопи із застосування Adobe Creative Suite для розроблення відеоматеріалів для навчання.

Реструктуризація наявного змісту освітніх програм є ще одним важливим аспектом, який дозволить здобувачам освіти засвоїти необхідну інформацію і навички (Тарарак & Тарарак, 2021). Це може передбачати введення нових модулів, орієнтованих на використання комунікаційних технологій, створення мультимедійних ресурсів та застосування практичних методів.

Отже, дуже важливо залучати здобувачів вищої освіти до практичних аспектів використання медіа в освітньому контексті. Це може передбачати розроблення освітніх ресурсів для конкретних місцевих закладів або навіть упровадження ініціатив дистанційного навчання для здобувачів освіти, щоб майбутні педагоги могли практикувати та поліпшувати свої навички.

Висновки

Як свідчать результати дослідження, існує очевидна необхідність залучення елементів медіаосвіти в підготовку майбутніх учителів іноземних мов у Німеччині з метою підтримання високих стандартів освіти. Це багатогранний підхід, який, цілком природно, має бути зосереджений на всьому циклі навчання з урахуванням вимог сьогодення. В іншому випадку, якщо не дотримуватися цих рекомендацій, працевлаштування випускників та актуальність їх освіти в німецькому контексті будуть поставлені під загрозу.

Опосередкована освіта в поєднанні з інтеграцією – це не просто технічна проблема, це ефективна освітня технологія. Вчитель має бути не просто джерелом знань, а наставником, який готує учнів думати, міркувати і творити. Звісно, світ надихне цілу плеяду таких викладачів, готових вийти за межі кордонів.

Список літератури

- Білицька, В. М. (2021). Мультимедіа та медіапедагогіка у системі фахової підготовки викладачів Німеччини. У *Pedagogy, psychology and teaching methods: International experience*. Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-17>
- Гаманюк, В. А. (2021). Реформування педагогічної освіти Німеччини у контексті соціально-політичних змін. *Educational Dimension*, 32, 218–225. <https://doi.org/10.31812/educdim.4520>
- Дмітренко, Н., Кізім, С., Волошина, О., & Гордійчук, Г. (2024). Застосування смарт-комплексів у підготовці майбутніх вчителів. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, (70), 175–188. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-70-175-188>
- Кривко, М. (2023). Нормативно-правова база полікультурної освіти в Німеччині. *Вісник науки та освіти*, (10(16)). [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)-663-674](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16)-663-674)

- Моцюк, Т. І. (2017). *Особливості дуального навчання на прикладі системи освіти Німеччини* [Thesis, КНУТД]. erKNUTD – Електронний архів Київського національного університету технологій та дизайну. <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/6588>
- Опушко, Н., Коваль, М., & Кусій, М. (2024). Університети Німеччини: Порівняльний аналіз у контексті реалізації дуального навчання. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, (72), 195–204. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-195-204>
- Пугач, В. (2023). Сучасні освітні платформи для дистанційного навчання. *Наукові інновації та передові технології*, (13(27)). [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13\(27\)-811-823](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13(27)-811-823)
- Сидоренко, Ж. В., & Шевчук, Т. І. (2023). Професійне вигорання педагогів в умовах дистанційного навчання. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія Психологічні науки*, (1(2)), 72–79. [https://doi.org/10.31558/2786-8745.2023.1\(2\).10](https://doi.org/10.31558/2786-8745.2023.1(2).10)
- Тарарак, О. В., & Тарарак, М. Ю. (2021). Особливості організації дистанційного навчання студентів в університетах Німеччини: Ретроспективний аналіз. *Теорія та методика навчання та виховання*, (50), 154–163. <https://doi.org/10.34142/23128046.2021.50.14>
- Bobro, N. (2024). Трансформація навчальної мотивації в умовах діджиталізації освіти. *Академічні візії*, (34), 1–6. <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1282/1207>
- Hasynets, Y., Vakerych, M., Solnyshkova, S., Pustovoichenko, D., & Kuruts, N. (2024). Transforming higher education in the digital age. *Futurity Education*, 263–278. <https://doi.org/10.57125/fed.2024.06.25.14>
- Kozemirova, A. (2021). Professional training of teachers of humanities in higher education institutions in germany. *Visnyk Taras Shevchenko National University of Kyiv. Pedagogy*, (1 (13)), 25–28. <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2021.13.06>
- Rega, I., Palyukh, A., Motsa, A., Pysarchuk, O., & Androshchuk, A. (2023). *Improving The Legislative And Regulatory Support of Higher Education Institutions in Ukraine | Lex Humana (ISSN 2175-0947)*. <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2657>